

Paulien Kuipers
Kinderpsycholoog

Esther Arentsen
Jeugdarts bij Envida

UIT DE PRAKTIJK

Werken aan
een hechte band
tussen ouders
en kind »

Tycho en Mariska

Een zeer moeilijk verlopen zwangerschap of (vroeg) geboorte. Een kind dat ter wereld komt met gezondheidsproblemen of een cognitieve achterstand. Maar ook: een moeizame partnerrelatie of pijnlijke echo's uit het vroegere gezin van een of beide ouders die nog steeds scherp doorklinken.

Het zijn enkele voorbeelden van factoren die een hechte band tussen ouders en (het jonge) kind in de weg staan. Stichting Kinderleven in Maastricht is een behandelcentrum voor ouders en kinderen en tegelijkertijd een kenniscentrum voor hulpverleners in de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg. Het doel van de stichting: de eventueel onevenwichtige band tussen ouders en kind in een vroeg stadium herstellen om grotere problemen in de toekomst te voorkomen. Slechte schoolprestaties, een verstoorde emotieregulatie en sociale of zelfs psychiatrische stoornissen bij kinderen kunnen daar deel van uitmaken.

Het verhaal van Mariska

'Het eerste dat ik dacht toen mijn zoon Tycho werd geboren, was: hij leeft!' Een logische gedachte als je bedenkt dat Tessa – het eerste kind van Mariska Hazenveld en echtgenoot Alex – tijdens de bevalling overleed. 'Mijn zwangerschap van Tycho verliep lichamelijk redelijk, psychisch was het zwaar. Tycho zelf groeide goed. In de eerste fase na de zwangerschap begon hij in mijn nabijheid veelvuldig te huilen, terwijl hij bij andere mensen juist stil was. Dat was het begin van de muur die tussen ons werd opgetrokken. Wat ik nu weet: na de dood van Tessa was ik bang om Tycho toe te laten in ons leven. Bovendien zat ik vol schuldgevoelens, ook al had ik helemaal niets kunnen doen om de dood van Tessa te voorkomen. Als ik Tycho liefde geef, doe ik Tessa tekort. Die zin speelde voortdurend door mijn hoofd.'

'HET EERSTE DAT IK DACHT TOEN MIJN ZOON TYCHO WERD GEBOREN, WAS: HIJ LEEFT!'

Korte interventie

Zo kwam Mariska in contact met Stichting Kinderleven om te werken aan het herstel van de ouder-kindband. Kinderpsycholoog Paulien Kuipers van de stichting: 'In tegenstelling tot wat veel mensen denken, bestaat onze hulpverlening – uitzonderingen daargelaten – niet uit langlopende trajecten. Een korte interventie is vaak al voldoende

de om de ouder-kindband te herstellen. Snelheid is sowieso geboden, vooral als je weet dat al vervreemding optreedt tussen ouders en zeer jonge kinderen als die lichamelijk en emotioneel meer dan twaalf uur van elkaar zijn gescheiden. In de dierenwereld zijn de gevolgen nog groter: als bijvoorbeeld een pasgeboren lam meer dan zes uur apart van zijn moeder leeft, wordt het door die moeder verstoten. Terug naar de mensenwereld: op basis van de vijfstappen-behandelmethodiek die onze stichting heeft ontwikkeld en daarnaast een EMDR-therapie is Mariska erin geslaagd haar angst te overwinnen en Tycho de liefde en geborgenheid te bieden waarnaar hij op zoek was.'

'IK MERK NU ECHT DAT IK ANDERS KIJK NAAR DE INTER-ACTIE TUSSEN OUDERS EN HUN KINDEREN.'

Daar ga ik niet over

Mariska: 'Ik voelde voor het eerst echt liefde voor Tycho toen we na de therapie huid-op-huidcontact hadden. Ook wikkeld ik hem nu geregeld in een draagdoek als ik op pad ga om zo dicht mogelijk bij hem te zijn. Tycho, Alex en ik zijn als gezin weer in evenwicht. Daarbij heeft Paulien er als bijeffect van de therapie aan bijgedragen dat ik meer voor mezelf opkom. Dat ik niet meer » de neiging heb om de problemen van de

mensen om me heen op te lossen. Als geheugensteuntje schrijf ik daarom wel eens op de binnenkant van mijn hand: Daar ga ik niet over. Zo kan ik me nog beter concentreren op mijn liefde voor Tycho.' Paulien: 'Een baby van rond de drie maanden heeft soms wel zes opvoeders, die hem allemaal anders benaderen en behandelen. Ik beschouw die maatschappelijke ontwikkeling niet als positief. Het is dan namelijk moeilijker voor een kind om zich te hechten, omdat het gedrag van volwassenen minder voorspelbaar voor hem wordt. Kinderen zoals Tycho – die per definitie al meer hinder ondervinden van een moeilijke start met hun ouders – hebben diezelfde ouders nóg meer nodig. Er moet dan meer tijd worden vrijgemaakt voor een goede hechting.'

Project Focus op hechting

Zoals vermeld is Stichting Kinderleven ook een kenniscentrum voor hulpverleners in de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg. Esther Arentsen, jeugdarts bij Envida: 'Toen Tycho drie maanden oud was, zijn Mariska en haar echtgenoot Alex via het consultatiebureau in contact gekomen met Stichting Kinderleven. Bij mijn start als jeugdarts lag de nadruk bij het consultatiebureau veelal op de fysieke en motorische ontwikkeling van baby's en kinderen tot de leeftijd van vier jaar. Die aandacht tijdens de consulten is in de loop der tijd verbreed tot het psychosociale en cognitieve vlak, waarbij ook de opvoedingscontext werd meegenomen. Onlangs zijn Envida, Stichting Kinderleven en de gemeente Maastricht samengekomen in het voorlopig twee-

jarige project Focus op hechting, zodat ook het onderwerp hechting ter sprake komt tijdens de consulten. Daartoe is onder meer een op hechting gebaseerde aandachtspuntenlijst ontwikkeld die tijdens het consult gebruikt kan worden. Ik merk nu echt dat ik anders kijk naar de interactie tussen ouders en hun kinderen.'

Onveilig gehecht

Paulien: 'Binnen dit project voorziet Stichting Kinderleven – onder meer – in trainingen voor jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen in de regio Maastricht-Heuvelland. Op die manier willen we onze gezamenlijke preventieve taak verder inhoud geven. Dat is ook nodig, want tussen de 35 en 40% van de thuiswonende kinderen in Nederland onder de twaalf jaar is onveilig gehecht.' Mariska: 'Ik ben in elk geval blij met alle hulp die ik heb ontvangen. Tycho maakt nu volledig deel uit van ons gezin, net zoals ook Tessa dat altijd zal blijven doen. Soms laat ik Tycho een foto van haar zien. Als ik dan naar zijn reactie, naar zijn gezichtsuitdrukking kijk, weet ik één ding heel zeker: ook zij hebben een band.' «

Meer informatie

Stichting Kinderleven

Telefoon: 043 - 310 16 50

stichtingkinderleven@gmail.com

www.stichtingkinderleven.nl